

UDENRIGSMINISTERIET

Den 18. juni 2008

Spørgsmål fra Folketingets udenrigsudvalg

Stillet af formand for udenrigsudvalget Gitte Seeberg

Nr. 154 af 12. juni 2008

Spørgsmål nr. 154

Ministeren bedes oversende sine talepapirer fra samrådet den 10. juni 2008 om samrådsspørgsmål L, M, N og P.

Svar:

Nedenfor følger talepunkter anvendt af Udviklingsministeren ved samrådet d. 10. juni:

Klimaforandringerne skaber betydelige problemer for udviklingslandene. Problemerne er store, de vokser og de er i høj grad nærværende for fattige befolkningsgrupper i sårbare udviklingslande.

FNs klimapanel har dokumenteret problemerne og nødvendigheden af snarlig handling. På TV og gennem andre medier har vi alle set, hvad indholdet i de videnskabelige rapporter betyder for helt almindelige mennesker. Jeg har selv været vidne til konsekvenserne af klimaforandringerne i en række lande. For befolkningerne i Bangladesh, Tanzania, Mali og Burma er klimaforandringeres konsekvenser ikke teori, men desværre ofte et spørgsmål om liv og død.

I forbindelse med udviklingssamarbejdet er der derfor behov for at tage problemet alvorligt:

- Der er behov for hurtig handling
- Indsatsen må integreres i udviklingslandenes nationale planer og udviklingsaktiviteter, og
- Der må globalt tilvejebringes nye midler til klimainsatsen.

Udgangspunktet er desværre ikke godt:

- Den samlede bistand faldt i 2006,

- Chancerne for at vi når 2015 Målene er i forvejen under pres - ikke mindst i Afrika
- Den globale økonomiske udvikling skaber øgede problemer for udviklingslandene:
  - Fødevarepriserne er i vækst
  - Energipriserne er i vækst

Oveni kommer så klimaproblemerne.

Jeg er bekymret over, at det internationale donorsamfund kun alt for langsomt erkender behovet for den nødvendige bistand på klimaområdet. Lad mig slå fast: God klimabistand er god udviklingsbistand. Og god klimabistand må integreres i udviklingsindsatserne.

Indsatsen varierer fra land til land. Men klimasikring af landbrug, sundhed, infrastruktur og andre sårbare sektorer må stå i centrum. Vi må sikre 2015 Målene. Herudover er der brug for at indsamle data om klimaet og betydningen heraf for de enkelte sektorer. Det betyder støtte til kapacitetsopbygning og til konkrete investeringer.

Jeg er bekymret for, at klimaindsatserne bliver for isolerede i forhold til det øvrige bistandssamarbejde. Vi ved fra vores mangeårige erfaring fra udviklingssamarbejdet - og fordi vi slutter op om Pariserklæringen, at bistanden anvendes bedst i en sammenhængende indsats over for udviklingsproblemerne.

Klimaudfordringen kan være en omkostningstung byrde. Det gælder ikke mindst for de fattigste udviklingslande. En effektiv indsats stiller både krav om, at vi justerer den traditionelle bistand og at vi yder en ekstra indsats.

Derfor må vi arbejde for, at der ydes bistand til klimaindsatser i udviklingslandene ud over den nuværende bistand. Ikke som en separat og særskilt indsats, men en indsats som er fuldt integreret i vores samarbejdslandes nationale planlægning, og som medtænker klima som et integreret element i bestræbelsen på at skabe udvikling og bekæmpe fattigdommen.

For at sikre det, er der tre forhold, som bør være i centrum:

Først og fremmest må klimaindsatsen indgå i landenes nationale udviklingsplaner. Klimaforandringerne påvirker alle sektorer og løsningen kan kun blive effektiv, hvis klima

indgår som et integreret element i udviklingsplanlægningen. Vi må her bygge på de centrale principper, som blev vedtaget med Paris-erklæringen.

Dernæst må vi yde en additionel indsats, - også finansielt. Det er regeringen parat til. Regeringen har allerede etableret en klimapulje på 100 millioner kroner i 2008. Lad mig understrege, at disse midler er additionelle i forhold til de 0,8% af BNP. Som det fremgår af regeringsgrundlaget, vil puljen gradvist vokse til 500 millioner kroner i 2012.

For det tredje: Der skal handles nu. Vi bør ikke vente på, at en ny klimaaftale forhåbentlig kan iværksættes i 2012. Vi må allerede nu gå i gang med aktiviteter, som kan give konkrete resultater for de udsatte udviklingslande og samtidig bidrage til at udvikle redskaber, som kan anvendes gennem en ny klimaaftale.

Danmark ligger helt i front i indsatsen over for klimaproblemerne i udviklingslandene. I overensstemmelse med Regeringens udviklingspolitiske prioriteter og Danidas Klimahandlingsprogram er vi i fuld gang med at klimasikre bistanden. Men vi kan ikke løse problemerne alene. Jeg har derfor taget en række initiativer for at mobilisere centrale internationale partnere.

For det første har jeg under rejser til udviklingslandene drøftet klimaspørgsmålet med vore partnere der. En af konklusionerne fra mine besøg er, at der er behov for et meget tættere samarbejde mellem donorlande og udviklingslande på klimaområdet.

For det andet har jeg sammen med udvalgte lande, andre donorer og interesseorganisationer lanceret en dialogproces om klimaforandringernes betydning for landbrug og vandressourcer i udviklingslandene. Jeg forventer, at den proces vil føre til konkrete anbefalinger, som kan understøtte klimaforhandlingerne.

For det tredje har Danmark sat sig i spidsen for en dialogproces om klimaspørgsmål i en udviklingssammenhæng. Jeg mødtes første gang med en kreds af ligesindede udviklingsministre i april, og der er nu fulgt op med to embedsmandsmøder. Gennem et tæt samarbejde kan vi finde frem til konkrete praktiske løsninger på at integrere klimaudfordringen i udviklingsindsatserne.

Gennem samarbejdet vil vi kunne dele erfaringer og udvikle redskaber, som kan fremme udviklingsrettede aktiviteter som led i en COP15 klimaaftale.

Ud over udviklingsbistanden må vi også finde nye markedsbaserede finansieringsmetoder, der medfører langt større overførsler, end hvad ODA realistisk kan dække. Det er et vigtigt element i klimaforhandlingerne. Men i mange år vil udviklingsbistanden fortsat spille en afgørende rolle i at støtte tilpasningsindsatser i ikke mindst de fattigste udviklingslande. Det vil ske gennem pilotaktiviteter, som fremmer bæredygtig udvikling, gennem styrkelse af udviklingslandenes kapacitet, og ved at bistanden er katalysator for tiltrækning af private, klimavenlige investeringer.

Det er for at fremme målene om klimasikret udvikling, additional bistand og handling her og nu, at vi har engageret os i udformningen af Climate Investment Funds. Fondene vil kunne levere netop på disse tre felter.

Lad mig på den baggrund besvare de konkrete spørgsmål vedrørende CIF:

[Spørgsmål 1]

Hvorledes stiller den danske regering sig til den amerikanske og den japanske regerings ønske om at oprette klimafonde (CIF) i Verdensbankregi?

Initiativet til at lancere Verdensbankens Climate Investment Funds – CIF – har baggrund i en beslutning blandt G8-landene på deres topmøde i Gleneagles i 2005. Sammen med Verdensbanken og de regionale udviklingsbanker er USA, Japan og Storbritannien hovedkræfterne bag initiativet.

Fondene ventes først godkendt af Verdensbankens bestyrelse i juli, og vi kender derfor ikke den endelige udformning. Først efter bestyrelsens behandling vil Danmark tage endelig stilling til spørgsmålet om et eventuelt indskud i fondene.

Jeg vil dog sige, at jeg finder det positivt, at nogle af de mest centrale aktører på den udviklingspolitiske scene, nemlig Verdensbanken og de regionale udviklingsbanker, sammen med en række toneangivende lande, har taget initiativ til at mobilisere ny finansiering til udviklingslandenes klimaindsatser. Vi har tidligere kritiseret Verdensbanken for at prioritere klimaudfordringen for lavt. Med Robert Zoellick som Verdensbankpræsident er det blevet anderledes. Også af den grund må vi hilse Bankens nye klimaudspil velkommen. Samtidig er det vigtigt, at kapacitet og viden fra det udviklingspolitiske felt bringes i spil på klimaområdet.

CIF er det første initiativ, som med additionelle midler tager sigte på at levere en hurtig klimaindsats, som er integreret i overordnet national planlægning. Samtidig ventes midlerne at have en sådan størrelse, at der kan sættes massivt ind på at forandre hele sektorer i en klimavenlig retning og at dække de udgifter, der er forbundet med at ”klimasikre” et lands udviklingsplaner.

[Spørgsmål M]

Kan ministeren bekræfte, at den danske regering kun vil støtte klimafonden, hvis der også er støtte fra udviklingslandene?

Opbakning fra modtagersiden er en forudsætning for al udviklingsbistand. Det gælder også i dette tilfælde.

Vi har i regeringen arbejdet for, at Verdensbanken inddrager udviklingslandene mest muligt i udformningen og anvendelsen af fondene. Det gælder i forhold til udviklingslandenes deltagelse i de møder, der har været afholdt for at tilrettelægge fondene. Det gælder i lige så høj grad inddragelse af udviklingslandene i styringen af fondene.

De synspunkter har Verdensbanken lyttet til.

I de afsluttende forhandlinger om fondene har en lang række udviklingslande, herunder både tunge lande som Kina, Indien og Brasilien samt mindre og fattigere udviklingslande som Bangladesh, Yemen og Vanuatu sammen med en lang række andre lande, bidraget aktivt til at udvikle fondenes udformning. Det finder jeg særdeles positivt.

Også FN-systemet har deltaget i processen og givet deres tilslutning.

Blandt de konkrete resultater der er kommet ud af den brede konsultationsproces er, at donor- og modtagerlande repræsenteres lige i fondenes styrende organer, og at beslutningerne her træffes ved konsensus.

[Spørgsmål N]

Hvorledes stiller regeringen sig til en midlertidig kontra en permanent ordning for klimafonden?

Danmark har aktivt arbejdet for at gøre fondene midlertidige for ikke at foregribe resultatet af forhandlingerne om en fremtidig finansiel arkitektur indenfor Klimakonventionen. I de oplæg som forelægges Verdensbankens bestyrelse i juli, tages der højde for at fondenes aktiviteter ophører, hvis en ny klimaaftale skaber mulighed herfor.

Tilpasningsfonden har dog karakter af at være et pilotprogram, og vil blive tilrettelagt således, at der ikke kan godkendes nye aktiviteter efter kalenderåret 2012, hvor en ny klimaaftale ventes at træde i kraft.

[Spørgsmål P]

Hvorledes stiller regeringen sig til, at klimafonden bygger på lån i stedet for direkte

udbetalinger?

Der lægges op til, at fondene tilbyder en blanding af forskellige finansieringsmuligheder, herunder såvel lån på favorable vilkår som gavebistand. Støttens sammensætning vil afhænge af de enkelte tilsagn fra donorerne og modtagerlandenes præferencer.

Vi foretrækker fra dansk side, at støtten til tilpasningsindsatser i de fattigste udviklingslande gives som gavebistand. Investeringer i eksempelvis nye teknologiske løsninger i større udviklingslande kan dog med god mening lånefinansieres.

[Konklusion]

Alt i alt finder jeg det positivt, at der med Verdensbankens initiativ opstår mulighed for hurtig, additional og integreret bistand til udviklingslandenes klimaindsatser. Jeg vil efter behandlingen i Verdensbankens bestyrelse nøje overveje et eventuelt dansk bidrag.